

**PREPORUKA O GENERALNOJ POLITICI BR. 2: SPECIJALIZOVANA TELA NA
NACIONALNOM NIVOU ZA BORBUTIV RASIZMA,
KSENOFOBIJE, ANTISEMITIZMA I NETOLERANCIJE**

(Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije 13. 06. 1997.)

Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije (ECRI):

Podsećajući na Deklaraciju koju su usvojili šefovi država i vlada država članica Saveta Evrope na svom skupu održanom u Beču 8-9. oktobra 1993;

Podsećajući da plan akcije u borbi protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije iznet kao deo ove deklaracije poziva Komitet ministara da osnuje Evropsku komisiju protiv rasizma i netolerancije sa ovlašćenjem, izmenu ostalog, da državama članicama daje preporuke koje se tiču opšte politike;

Uzimajući u obzir rezoluciju 48/134 o nacionalnim institucijama za unapređenje i zaštitu ljudskih prava koju je Generalna skupština Ujedinjenih nacija usvojila 20. decembra 1993;

Uzimajući u obzir takođe temeljna načela usvojena na prvom međunarodnom sastanku nacionalnih institucija za unapređenje i zaštitu ljudskih prava održanom u Parizu 8-9. oktobra 1991. (poznata kao "pariska načela");

Podsećajući na različite rezolucije usvojene na prvom i drugom evropskom sastanku nacionalnih institucija za unapređenje i zaštitu ljudskih prava, održanim u Strazburu 7-9. novembra 1994. odnosno u Kopenhagenu 20-22. januara 1997;

Uzimajući u obzir preporuku br. R (85) 13 Komiteta ministara o instituciji ombudsmana;

Uzimajući u obzir rad Nadzornog komiteta za ljudska prava (NKLJP) koji se odnosi na osnivanje nezavisnih nacionalnih institucija za ljudska prava; Ističući da borba protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije predstavlja integralni deo zaštite i unapređenja temeljnih ljudskih prava;

Podsećajući na predlog Evropske komisije protiv rasizma i netolerancije da se pojača klauzula o nediskriminaciji Evropske konvencije o ljudskim pravima (član 14);

Duboko uverena da svako mora da bude zaštićen od diskriminacije zasnovane na rasi, boji, jeziku, veri ili nacionalnom ili etničkom poreklu ili od diskriminacije koja može posredno da proističe iz primene zakona u ovim oblastima;

Uverena da je nužno da se najviši prioritet da merama za potpunu implementaciju zakonodavstva i opšte politike čiji je cilj borba protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije;

Podsećajući na to da efikasna strategija protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije u velikoj meri počiva na širenju svesti, informisanju i obrazovanju javnosti, kao i na zaštiti i unapređenju prava pojedinaca koji pripadaju manjinskim grupama;

Uverena da specijalizovana tela na nacionalnom nivou za borbu protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije mogu da na različite načine daju konkretan doprinos povećanju efikasnosti jednog broja mera koje se preduzimaju na ovom polju i pružanju saveta i informacija nacionalnim vlastima;

Pozdravljajući činjenicu da su ovakva specijalizovana tela već osnovana i da deluju u nekoliko država članica;

Priznajući da forme ovih tela mogu da variraju shodno prilikama država članica i da mogu biti deo nekog tela sa širim ciljevima u pogledu ljudskih prava uopšte;

Priznajući da je takođe potrebno da same vlade budu izvor informacija kao i to da sarađuju sa specijalizovanim telima tako što bi ih konsultovale o stvarima relevantnim za svoj rad;

preporučuje vladama država članica:

1. da brižljivo razmotre mogućnost osnivanja specijalizovanog tela za borbu protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije na nacionalnom nivou, ukoliko takvo telo već ne postoji;
2. da se u razmatranju ovog pitanja služe načelima datim u dodatku ove preporuke kao smernicama i da u raspravama na nacionalnom nivou budu nadahnute opcijama koje ta načela pružaju.

Dodatak drugoj preporuci ECRI koja se tiče opšte politike Osnovna načela u vezi sa specijalizovanim telima za borbu protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije na nacionalnom nivou.

POGLAVLJE A: STATUTI KOJIMA SE OSNIVAJU SPECIJALIZOVANA TELA

Načelo 1

Referentni okvir

1. Specijalizovana tela treba da imaju referentne okvire koji su jasno izneti u ustavnom ili drugom zakonodavnom tekstu.
2. Referentni okviri specijalizovanih tela treba da određuju njihov sastav, oblasti nadležnosti, statutarna ovlašćenja, odgovornosti i načine finansiranja.

POGLAVLJE B: ALTERNATIVNI OBLICI SPECIJALIZOVANIH TELA

Načelo 2

1. U skladu sa pravnim i upravnim tradicijama zemalja u kojima se osnivaju, specijalizovana tela mogu da imaju različite oblike.
2. Ulogu i funkcije izložene u gornjim načelima treba da ispunjavaju tela koja mogu, na primer, da budu u obliku nacionalnih komisija za rasnu jednakost, ombudsmana protiv etničke diskriminacije, centara/kancelarija za borbu protiv rasizma i unapređivanje jednakih mogućnosti, ili druge oblike, uključujući tela sa širim ciljevima u pogledu ljudskih prava uopšte.

POGLAVLJE C: FUNKCIJE I ODGOVORNOSTI SPECIJALIZOVANIH TELA

Načelo 3

U skladu s nacionalnim prilikama, zakonima i praksom, specijalizovana tela treba da imaju što je moguće više od sledećih funkcija i odgovornosti:

- a. da rade na eliminisanju različitih oblika diskriminacije iznetim u preambuli i da unapređuju jednakost mogućnosti i dobre odnose među osobama iz svih društvenih grupa;
- b. da nadgledaju sadržaj i posledice zakona kao i činova izvršne vlasti s obzirom na njihovu relevantnost za ciljeve borbe protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije i da predlažu, ako je nužno, moguće izmene takvog zakonodavstva;
- c. da savetuju zakonodavne i izvršne vlasti u pogledu poboljšanja propisa i prakse u relevantnim oblastima;
- d. da pružaju pomoć i asistenciju žrtvama, uključujući pravnu pomoć, da bi se osigurala njihova prava pred sudovima i drugim institucijama;
- e. da u skladu s pravnim okvirom zemlje o kojoj se radi, dobijaju odgovarajuću pomoć od strane sudova i drugih sudskih vlasti ako i kada je to nužno;
- f. da primaju i razmatraju žalbe i peticije o specifičnim slučajevima i da traže rešenja bilo u vidu prijateljskih poravnanja ili, u granicama propisanim zakonom, u vidu odluka koje su obavezujuće, odnosno takve da se njihovo poštovanje može nametnuti;
- g. da imaju odgovarajuće mogućnosti za upoznavanje sa dokazima i podacima relevantnim za njihov rad definisan u stavci f;
- h. da pružaju obaveštenja i savete relevantnim telima i institucijama, uključujući državna tela i institucije;

- i. da objavljuju savete o standardima antidiskriminatorne prakse u specifičnim oblastima koji mogu ili da imaju snagu zakona ili da se primenjuju dobrovoljno;
- j. da nemajući predrasude o primarnoj obrazovnoj ulozi koju imaju za to nadležne organizacije doprinose obrazovanju izvesnih važnih grupa;
- k. da unapređuju svest ljudi o problemima diskriminacije i da pripremaju i objavljuju informacije i dokumenta sa njima u vezi;
- l. da podržavaju i ohrabruju organizacije sa sličnim ciljevima;
- m. da uzimaju u obzir i da na prikladan način predstavljaju ciljeve takvih organizacija.

POGLAVLJE D: UPRAVA I NAČIN RADA SPECIJALIZOVANIH TELA

Načelo 4

Sastav

Sastav specijalizovanih tela poput komisija i sličnih tela treba da odražava društvo u celini i njegovu raznolikost.

Načelo 5

Nezavisnost i odgovornost

1. Specijalizovanim telima treba obezbediti dovoljna finansijska sredstva da efikasno ispunjavaju svoje funkcije i odgovornosti, a finansiranje treba godišnje da odobrava parlament.
2. Specijalizovana tela treba da funkcionišu bez uplitanja države i sa svim jemstvima nužnim za njihovu nezavisnost uključujući slobodu da postavljaju vlastito osoblje, da upravljaju svojim sredstvima kako smatraju za shodno i da javno iznose svoja gledišta.
3. Specijalizovana tela treba nezavisno da podnose izveštaje o svojim aktivnostima na osnovu jasnih i, tamo gde je to moguće, merljivih ciljeva za raspravu u parlamentu.
4. Referentni okviri specijalizovanih tela treba da sadrže jasne odredbe o postavljanju njihovih članova kao i odgovarajuće mere zaštite protiv samovoljnih otpuštanja ili neobnavljanja postavljenja tamo gde bi obnavljanje bilo uobičajeno.

Načelo 6

Dostupnost

1. Specijalizovana tela treba da budu lako dostupna onima čija prava treba da štite.
2. Specijalizovana tela treba da razmatraju, tamo gde je to prikladno, otvaranje lokalnih kancelarija da bi povećala svoju dostupnost i poboljšala efikasnost svog angažmana u obrazovanju i pripremnim kursevima.

POGLAVLJE E: NAČIN RADA SPECIJALIZOVANIH TELA

Načelo 7

1. Specijalizovana tela treba da deluju na takav način da povećaju kvalitet svojih istraživanja i saveta i time svoj ugled i kod nacionalnih vlasti i kod zajednica čija prava teže da sačuvaju i unaprede.
2. Osnivajući specijalizovana tela, države članice treba da osiguraju da ona imaju odgovarajući pristup vladama, da im vlade pružaju dovoljno informacija kako bi im omogućile da izvršavaju svoje funkcije i da budu u potpunosti konsultovana o pitanjima kojima se bave.
3. Specijalizovana tela treba da se postaraju da njihova delatnost bude jasno politički nezavisna.